

Η λογοτεχνία της δικτατορίας

Νέα Κείμενα (1971)

Έβδομο Μάθημα
Lecturer: Petros Marazopoulos
petrosmarazopoulos@gmail.gr

Η Έκδοση των Νέων Κειμένων

- Νέα Κείμενα, Εκδόσεις Κέδρος, 1971, Αθήνα
- Οι συγγραφείς (Ρίτσος, Πεσμαζόγλου, Μάρκος Αυγέρης, Γιάννης Πάνου, Παύλος Ζάννας, Ανδρέας Λεντάκης, κ.α.)
- Τα είδη των κειμένων (Πεζογραφικά κείμενα, ποίηση, δοκίμια πολιτικού προβληματισμού, λογοτεχνικές μελέτες με κοινωνικούς προβληματισμούς)
- Σύμπραξη παλαιότερων και νεότερων δημιουργών

Νέα Κείμενα- Εκδοτικό Σημείωμα

Η υποδοχή που βρήκαν τα 'Δεκαοκτώ κείμενα', παρά τις οποιεσδήποτε αδυναμίες τους, **ξεπέρασε τις προσδοκίες των εκδοτών τους**. Στο εξωτερικό σχολιάστηκαν, σχεδόν ομόφωνα, σαν ευοίωνα σημάδι ότι το **ελεύθερο πνεύμα δεν έχει νεκρωθεί στον τόπο μας**, ούτε κι έχει συνθηκολογήσει με καμιά πρόσκαιρη σκοπιμότητα. Όσο για το εσωτερικό, η εξάντληση των τριών πρώτων εκδόσεων μέσα σε πέντε μήνες έδειξε **πόσο άγρυπνες μένουν οι συνειδήσεις στην Ελλάδα**. Μ' όλη τη δίχως **προηγούμενο κακοποίηση που γνώρισαν οι λέξεις τα τελευταία τούτα χρόνια**, μ' όλες τις **προσπάθειες για σύγχυση και συσκοτίση των εννοιών**, το αναγνωστικό μας κοινό δεν έπαψε να διψάει για **αλήθεια- για τον τίμιο λόγο** που απευθύνεται στον καημό και στην ελπίδα του, έστω και με τρόπο ελλειπτικό. Η θερμή αυτή ανταπόκριση του κοινού μας ενθαρρύνει να παρουσιάσουμε τώρα 'Νέα Κείμενα', με την προοπτική να συνεχίσουμε αργότερα, αν οι περιστάσεις το επιτρέψουν, και μ' άλλους παρόμοιους τόμους

Νέα Κείμενα- Εκδοτικό Σημείωμα

Τα 'Νέα Κείμενα' έχουν **επιδιώξεις ευρύτερες** από τα 'Δεκαοκτώ'. Κοντά στις καθαρά **λογοτεχνικές και φιλολογικές** εργασίες περιλαμβάνουν **και θεωρητικές μελέτες πάνω σε ζωτικά προβλήματα**. Παράλληλα πλαταίνει και ο κύκλος εκείνων που συμβάλλουν στην προσπάθεια. Είναι αυτονόητο ότι οι γνώμες των συγγραφέων δεν ταυτίζονται αναγκαστικά ούτε μεταξύ τους, ούτε με τις γνώμες του καθενός απ' τους εκδότες. Όπως υποδηλώνόταν και στον Πρόλογο των 'Δεκαοκτώ Κειμένων' **θεωρούμε γόνιμη την ποικιλία των απόψεων, όταν τις θεμελιώνει ένα κοινό αίσθημα ευθύνης απέναντι στις δημοκρατικές και ανθρωπιστικές αξίες** και στη 'φιλελεύθερη λαλιά' που τις εκφράζει. Πιστεύουμε πως η δημοσίευση τέτοιων απόψεων, στα κρίσιμα τούτα χρόνια, συντελεί στη σωστή τοποθέτηση και αντιμετώπιση των προβλημάτων μας. Και είμαστε βέβαιοι ότι ο αναγνώστης που ανήκει στον ίδιο με εμάς πνευματικό χώρο, και κατέχεται από την ίδια αγωνία, δε χρειάζεται περισσότερες εξηγήσεις. Ζυγιάζει το ειδικό βάρος των λέξεων, καταλαβαίνει το νόημά τους και περιμένει.

Ο νερόμυλος- Γεράσιμος Γρηγόρης

- Το αδελφοκτόνο μίσος ως θεματική του κειμένου
- Η υπόθεση του κειμένου
- Τα στρατόπεδα των δεξιού πρωταγωνιστή και της αριστερής αντάρτισσας
- Ο ελληνικός εμφύλιος πόλεμος ως αφηγηματικό πλαίσιο: βιωμένη εμπειρία και λογοτεχνία
- Από το άσβεστο μίσος στο αίσθημα οίκτου
- Το γενικό αίτημα προς συμφιλίωση της ελληνικής κοινωνίας και της υπέρβασης των πολιτικών και ιδεολογικών διαφορών
- Η γραφή της αποδοκμασίας και της 'γενικευμένης αηδίας'
- Η μεταπολιτευτική Ελλάδα και η εθνική συμφιλίωση

Γεώργιος Αλέξανδρος Μαγκάκης- 'Η Ελλάδα μου'

- Ο Μαγκάκης ως νομικός και ως υπουργός της κυβέρνησης Καραμανλή
- Ο προβληματισμός για την ελληνική ταυτότητα: τι είναι η Ελλάδα;
- Αναζητώντας μια ευρωπαϊκή ταυτότητα: ο ελληνικός κόσμος στην δικτατορική και στην μεταπολιτευτική εποχή
- Ο επαναπροσδιορισμός της εθνικής ταυτότητας
- Η ανάγκη για εναλλακτικές αφηγήσεις
- Η εθνική αφήγηση της Χούντας
- Ελληνοχριστιανικά ιδεώδη και προπαγανδιστικός λόγος
- Τα βασικά χαρακτηριστικά του κειμένου: η νησιώτικη ζωή στη Νάξο, οι οικογενειακοί δεσμοί, η αντίσταση στα προβλήματα και το πραγματικό νόημα της ζωής

Παύλος Ζάννας- 'Μποτίλια στο πέλαγος'

- Η προσπάθεια μετάφρασης του Προυστ (Αναζητώντας τον χαμένο χρόνο)
- Η συμμετοχή του στην αντιστασιακή οργάνωση 'Δημοκρατική Άμυνα' και η φυλάκισή του (1968)
- Η ανάγνωση ως καταφύγιο
- Η έννοια του ημερολογίου στο κείμενο 'Μποτίλια στο πέλαγος'
- Η ανάγκη προς επικοινωνία και η λογοτεχνία

Γιάννης Πάνου- 'Εκείνα τα χρόνια'

- Οι ελληνικές δεκαετίες του 1950 και του 1960
- Τα θεμέλια του δικτατορικού καθεστώτος
- Η σταδιακή αλλαγή της ελληνικής κοινωνίας: πλουτισμός, αφθονία και νεοτερισμοί
- Η προπαγάνδα του Τύπου και η ανάγκη για 'σταθερή κυβέρνηση'

Πέτρος Μαραζόπουλος
petrosmarazopoulos@gmail.com
Νοέμβριος 2023

